



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

II. De suscipientibus Eucharistiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

TRACTATUS III. 401
CAPUT II.

De suscipientibus Eucharistiam.

¶ **Q**UAERO. *Quae dispositio requiratur, ad digne suscipiendum?* Resp. I. qui conscius est sibi peccati mortalis vel dubius, & practice nõ deponit dubium, tenetur præmittere confessionem, quantumvis sibi contritus videatur. Ita *Trid.* Resp. 2. duabus circumstantiis concurrentibus sufficit contritio, cum scilicet urget necessitas cõmunicandi, & deest copia Confessoris. Hinc resolvuntur casus sequentes.

2. Quando Sacerdos ex officio tenetur celebrare, nec habet alium Sacerdotem nisi longè distantem, quem non potest accedere, potest contritus celebrare. Quænam autem distantia requiratur, ut censeatur non adesse copia Confessarii, moraliter venit prudenti iudicio æstimandum. Nam unius vel duarum leucarum distantiam puto frequenter sufficere. si quis præcedenti nocte in peccatum mortale ceciderit, & matutino tempore oportet celebrare. Adde quod hic multæ

circumstantiæ veniant considerandæ inclementia aëris, infirmitas nõnnulla vel senium Sacerdotis, periculum itineris, scandalum & murmuratio populi, si ultra consuetum tempus Missa differatur, Confessiones excipiendæ matutino tempore, si sit dies solemnis & similia. Ex quibus omnibus debet formari, juxta conscientiam timoratam, prudens iudicium.

2. Quando etiam si non teneamur celebrare vel communicare, id tamen sine scandalo, aut infamiæ nota omittere nequimus. Sed hic videndum an probabilem aliquam rationem adferendo, hanc infamiam vitare possimus, tunc enim cessabit necessitas communicandi.

3. Necessitas absolvendi inchoatam Missam, si non facilè, nec sine incommodo possit ad altare vocari Confessarius.

4. Si quis altari admotus, ut communice, recorderur peccati mortalis, & non possit retrocedere sine scandalo, vel nota.

5. Quan

5. Quando pœnitens unicum peccat. mort. habet, quod si confiteatur Confessario qui præsens est, gravem sibi ab illo injuriam metuit, puta sollicitationem ad malum; odium vel inimitiam, revelationem peccati, & similia. Tunc enim non censetur habere cōpiam Confessarii. Si autem habet mortalia alia ex quibus non metuit, tenetur illa confiteri illo tacito.

6. Quando pœnitens non habet aliud mortale, nisi reservatum Superiori, quem adire non potest. Tunc necessitate urgente potest sine confessione pravia communicare contritus.

2. *QUAERO.* An qui in dictis casibus sine confessione communicarunt, teneantur statim post confiteri? Resp. si sint laici cōmunicantes, non tenentur; si verò sint Sacerdotes celebrantes tenentur. Ratio est, quia *Concil. Trid.* hoc præceptum imponit Sacerdotibus celebrantibus, non verò Laicis communicantibus: in expositione autem legis onus imponentis standum est illius verbis. Verba autem *Trid. fund. Quod si necessita-*

te urgente, Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quam primum confiteatur. Ubi nulla fit mentio Laicorum, censeturq; esse solum præceptum Ecclesiasticum pro Sacerdotibus consecrantibus, & ut publicos ministros se exhibentibus in consecratione hujus Sacramenti. Unde casus sequentes resolvuntur.

1. Si Sacerdos communicet more laicorum, urgente necessitate, non tenetur hoc præcepto.

2. Si quis præmittendo confessionem, ex oblivione peccatum aliquod non fuerit confessus, non tenetur statim confiteri, nisi iterum debeat celebrare.

3. Si quis non præmiserit confessionem, quia non putavit se esse in peccato, quod prius advertit post consecrationem, etiam non tenetur statim confiteri, nisi iterum urgeatur celebrare, & habeat copiam Confessarii.

4. Qui ex malitia omisit confiteri, & celebravit, etiam non tenetur statim post confiteri. Ratio diversitatis

est, quia indignè celebrans peccavit
 quidem, sed nullo speciali præcepto
 ad cōfessionem statim obligatur. Suf-
 ficit enim quod suo tempore eam fa-
 ciat, sicut & quivis alius peccator; quia
 cum solùm præciperetur confessio, ut
 dispositio ratione Eucharistiæ, jam
 transit illa obligatio. At verò qui di-
 gnè celebrat, & non confitetur urgen-
 te necessitate, ex eo non peccat, sed
 tantum remanet obstrictus id postea
 facere, quod antè non potuit. Quare
 transfertur tunc in ipso obligatio. In
 illo verò qui indignè celebrat, videtur
 manere eadem ratio, quæ de aliis pec-
 catis, ut illud sicut & alia non tenea-
 tur nisi suo tempore confiteri. Hæc est
 probabilis aliquorum sententia, cujus
 contrarium non videtur convinci ex
 verbis Tridentini.

3. *QUAERO. Quomodo requiritur, ut
 communicans sit jejunus?* Resp. debet
 esse jejunus jejunio naturali, hoc est,
 ab omni cibo & potu à media nocte
 usque ad Communionem; ut ne qui-
 dem per modum medicinæ quicquam
 sumptus

sumpserit. Per modum tamen salivæ, si quid deglutiatur, non impedit. Hinc resolvuntur Casus sequentes.

1. Si abluendo os incautè parum aquæ deglutiatur, non impedit: quia id per modum salivæ factum censetur, non per modum cibi, aut potus.

2. Qui degustat aliquid jurulenti sive liquidi, solum ut percipiat saporem & expuit, non impeditur, etiam si quid relinqui censeatur in palato, quod per modum salivæ deglutiatur.

3. Qui casu trajicit aliquid reliquiarum in dentibus ex cibo cænæ præcedentis relictarum non censetur etiam jejunium frangere, ob dictam rationem. Aliud foret, si quis saccarum in ore posuerit paulatim liquefaciendū, & ante mediam noctem necdum totum trajecerit: est enim successiva quædam manducatio, & cibi sumptio. Unde si quis indormiret cum saccharo in ore, de quo dubitet, an ante mediam noctem totum deglutierit, teneat se non jejunum.

4. An Sacerdos qui deglutit sanguinem,

nem, aut alium humorem à capite in os defluentē, censeatur jejunus? Resp. cenferi, quia non est per modum cibi aut potus: nec est aliquid trajectum per os in stomachum ab extrinseco, quod videtur ad manducationem, aut potum requiri.

§. An oportuerit dormivisse post cibum, vel digessisse? Ratio dubitandi est, quia in jure cap. *Si constiterit* de accusat. punitur Sacerdos, qui noctem insomnem duxerat. Resp. id non esse necessarium Sacerdos autem qui punitur ibi, fuerat tota nocte in taberna, & inde processerat ad celebrandū, propter scandalum ergo, nec non irreverentiam & præsumptionem cibi & potus sumpti post mediam noctem, jure punitus est.

Quapropter in Synodo Namurcensi huic rei contra hanc decretum extat: *Si quis Sacerdotum cum pridie temulentus notabile scandalum dederit, sacrosanctum Missæ sacrificiū celebrare præsumpserit, ad integrū mensem ab eisdem sacrificiis celebratione suspēdatur. Ita t. 1. c. 11.*

L 6

4. QUI AB-

4. *QUAERO. Quo casu possit sumi & non jejuno Eucharistia?* Resp. vel id fieri posse ob necessitatem suscipientis, vel ob integritatē sacrificii, vel ob Sacramenti ipsius vitandā irreverentiā. Hinc resolvuntur casus sequentes.

1. Si quis sit periculosē infirmus, & sit periculum, si sequens dies expectetur, potest non jejunos communicare. Unde advertant Pastores, in morbo periculoso non esse scrupulosē differendam communionem propter jejunium. Adde quod non solum semel, sed & pluries cōmunicari possit infirmus nō jejunos, si periculum perseverat, & pluries id requisierit; maxime, si interstitium notabile sit, puta unius hebdomadæ, aut circā.

2. Si in Hæreticorum manus aliās incidere posset Sacramentum, aut alia irreverentiā tractari, tunc etiam a nō jejuno potest sumi, imò & bis in die recipi. Hoc enim licitum foret ad impediendam irreverentiā Sacramenti.

3. Si pro vino consecraverit quis aquam, & sumpserit, tunc denuò potest consecr.

consecrare vinum, & sumere. Ratio est, quia integritas sacrificii est de jure divino, jejunium de jure Ecclesiastico. Unde & Sacerdos non jejunus si alter celebrans deficeret post consecrationem, debet perficere sacrificium.

4. Si necesse sit sumere reliquias post ablutionem, est enim totum illud per modum unius actionis moralis, & complementum sumptionis præcedentis. Unde non hic scrupulosè agendum est, sed intra tempus quo adhuc moraliter persistit ministerium Missæ, licet contingat multo tempore morari, ad ministrandam Eucharistiã sumi possunt reliquie ad illud sacrificium pertinentes.

5. Ob viaticum dandum existenti in periculo mortis, Sacerdos non jejunus posset celebrare secundum aliquos Theologos. Ratio esse potest quia Communio tunc est de jure divino, jejunium de Ecclesiastico. Sed probabilior sententia id non concedit. Ratio est, quia major habenda est tunc ratio reverentiæ Sacramenti, quã necessitatis aliqualis proximi, qui etiã

excusatur à Præcepto, cum non adest
 qui ritè possit ministrare. Et hoc vide-
 tur approbare Ecclesiæ cōsuetudo op-
 tima Legum Interpres. Nec refert
 quod Communio sit de jure tunc divi-
 no, jejunium de Ecclesiastico: nam e-
 tiam celebrare cum vestibus sacris est
 juris Ecclesiastici, & tamen non ad-
 mitterent Theologi licere tunc cele-
 brare sine sacris vestibus. Potest ergo
 præceptum Ecclesiæ quandoque esse
 universalius quàm divinum, quod ex
 ipsiusmet Ecclesiæ interpretatione
 colligi quandoque potest.

APPENDIX AD CAP. II.

Quæritio quotidiana est: *An liceat
 ante Missam, vel Communionem, su-
 mere Tabacum, sive per modum fumis, sive
 per modum pulveris, sive per modum fo-
 lsi, quod masticatur & expuitur, illico?*

Sæpe respondi, id non parum inde-
 cens esse; & ita consuetudinem illam
 planè ablegandam à Sacerdotibus &
 Ministris Altaris, tamquam corrupte-
 lam. Peccati tamen mortalis absolute
 & per se condemnare non ausus fu-
 i.

TRACTATUS IV. 411

Quia non frangit jejunium Tabaci
 sumptio, nisi quando per os sumitur,
 & in stomachum transmittitur; nem-
 pè tunc per modum cibi sumitur. Et
 licet fumus Tabaci per os sumatur, nõ
 tamen per modum cibi sumitur aut
 potus; nec enim ideò sumitur ut per
 se & ex intentione in stomachum tra-
 jiciatur comedendo vel bibendo,
 quod est propriè per modum potus
 vel cibi sumere; quin potius per nares
 exit. Quod si etiam aliquid ex fumo
 in stomachum recipiatur, ut aliqui di-
 cunt; id tamen magis fit per modum
 respirationis, quàm per actionem quæ
 sit comestio, vel potatio. Sed etiam si
 Tabaco aliquis humor commorea-
 tur in capite qui forsan in stomachum
 potest defluere, non tamen est ma-
 ducatio; ideo strictè, & per se loquen-
 do ordinariè non impedit, tamquam
 frangens jejunium. Nam ad fractio-
 nem jejunii passim duo requirunt Do-
 ctiores, scilicet quod sumatur aliquis
 cibus vel potus, & quidem sumatur
 per actionem, quæ sit manducatio &
 pota-

L.
 on adest
 hoc vide
 etudo op
 ec refert
 runc divi
 : nam e-
 sacris est
 n non ad-
 unc cele-
 test ergo
 oque esse
 , quod ex
 reratione

P. II.
 An licet
 onem, si
 fumi, si
 modum fo
 illico?
 um inde-
 em illam
 otibus &
 corrupte-
 absolute
 usus fu
 Qui

poratio ; ad quod requiritur quod sit
 trajectio per os in stomachum propria
 actione vitali. Hanc sententiam de Ta-
 baco docet *Dian* expressè, p. 5. t. 13. ref.
 1. & in terminis citans *Alphonsum de*
Leone, Joannem prepositum, alios idem
 sentientes, contra *Antonium de Leone*,
 qui putat frangi jejunium naturale.

Adverte me dixisse, quod absolute &
 per se loquendo non ausim condemnare
 peccati mortalis sumptionem Tabaci an-
 te Missam ob fractionem jejunii. Tamè,
 tum ob periculum illud trajiciendi in
 stomachum, tum ob irreverentiam &
 pravam consuetudinem ministrorum
 Ecclesiæ hac in re, quæ etiam plebeis
 scandalum & malum exemplum in-
 generare solet, in nonnullis Conciliis
 Provincialibus, sive Synodalibus de-
 cretis, id justè prohibetur sub pœna
 gravis peccati, imò sub comminatio-
 ne censurarum; & tunc observanda est
 Sacerdoti Constitutio Episcopi Dicc-
 cesana. Sic gaudeo gravissime id pro-
 hibitum esse in *Dioecesi Tornacensi* in
 Belgio, Synodus etiam Mexicana ter-

tia sic habet lib. 3. tit. 15. *Præcipitur, ne*
Sacerdos ante Missæ celebrationem, aut
quævis alia persona ante Communionem,
quicquam Tabaci per modum fumalis e-
vaporationis, aut quovis modo percipiat
 Synodus etiam Limensis tertia sic ex-
 pressius dicit: *Prohibetur sub reatu*
mortis æternæ Præbyteris celebraturis,
ne Tabaci fumum, seu Tabaci pulverem,
naribus, etiam prætextu medicinæ, ante
Missæ sacrificium sumât. Synodus quo-
 que Episcopatus Canariarum sub pœna
 excommunicationis lata sententia non solùm
 prohibet ante Missam sumi sed etiam vult
 duas horas intercedere à Missa: quod
 quidem aliqui ideo decretum putant,
 quod soleat sumptio Tabaci in illis
 Provinciis vomitum provocare.

Ex quibus omnibus collige, non sa-
 tis tutè quosdam assuevisse sumptioni
 Tabaci ante sacrificium, quolibet
 prætextu; quia apud pios censetur hic
 indecentia, nec quidem levis.

Certè Synodalia illa in diversis Pro-
 vinciiis decreta, rem nõ ita levem esse
 satis declarant, quamvis non obligent

ex se extra illam Provinciam in qua decreta sunt.

Quæstio huic affinis est. *An licet aromata aliqua ori imponere ante Communionem, ad vitandum noxium aërem, utque etiam dentibus conterere, modo de illis nihil deglutiatur? Certè dum contagiosa pestis apud nos gravissimè serperet, & manè ante Missam visitandi essent ægri per agros & hortos sparsi, ut eis provideretur de necessariis Sacramentis, nõ duxi scrupulo theriacâ naribus imponere, ad aërem pestilentem arcendum, & cerebrum confortandum. Ori autem imponere, conscientia duxissem, ob periculum deglutendi aliquid, quod paulatim fieri potest etiam inadvertenter, sed tamen imprudenter. Interim ut quæstioni propositæ respondeam; nonnulli Theologi tradunt licere ori imponere, & dentibus conterere aliquod aromaticum, si modò nil deglutiatur. Addunt & aliqui, cum quis aromaticum quippiam sumit, sed nil ex intentione deglutit, nisi minimum quid per modum*

succi

in qua feci inseparabiliter salivæ admixtū,
 non frangere jejunium naturale, nec
 impediri ab Eucharistia. Ita Tanner:
 Sed puto id periculosum, nec practi-
 candum, nisi valde circumspectè.

Addo & hanc quæstionem. *An liceat
 tempore noxii aëris, aliquantulum po-
 tui aceti, vel alterius liquoris, per na-
 ræ attrahere, ut confortetur caput, licet
 postea transmittatur in stomachū?* Resp
 dubio id licere ex justa causa, si
 nihil deglutiatur. Quod si etiam ali-
 quid trajiciatur in stomachum, putant
 nonnulli Theologi id non impedire
 Communionem, nec frangere jejni-
 um; quia non est hic aliquid sumptum
 per modum cibi aut potus, nec est co-
 mestio aut potatio, quæ ore fieri debet.
 Pro hac sententia vide citatos apud
Ulam p. 5 tract. 13. resol. 1. ubi & me
 cum aliis citat. Sed licet docuerim, &
 putem in rigore non esse hic actionem
 comestionis vel bibitionis, quia illa u-
 traque per os requirit trajectionem;
 tamen in praxi non facile id approba-
 tum, si in stomachum pars liquoris
 succi traji-

trajiciatur per nares attrahendo, quia ab intentione Ecclesiae videtur id alienum, & indecens, sicut de Tabaco per nares attracto etiam dixi, quando ad stomachum descendit. Est enim tunc aliquid simile & æquivalens bibitioni vel comestioni. Et mens videtur Ecclesiae esse, ut ob dignitatem Sacramenti primum illi locum in stomacho præparemus, nihil ab intrinseco in illud immittendo. In casu autem quo me citat Diana, ago de illo qui deglutit sanguinem, aut humorem capite in os defluentem, ubi nihil extrinseco in stomachum injicitur.

suprà Cas. 4. cap. 2 q. 3.

CAPUT III.

De præcepto communionis.

I. **Q**UAERO. *An sit præceptum communicandi in articulo mortis.*

Resp affirmativè, adultos tale præceptum sub peccato mortali obligare, si capaces sint; quamvis dispurent Doctores, an tale præceptum sit de jure divino, vel humano. Quidam enim putant non esse de jure divino præceptum